78 Objicies ſecundo: effectus prædeſtinationis debent eſſe ex meritis Chriſti: Sed ſubſtantia prædeſtinati non eſt ex meritis Chriſti: Ergo non eſt effectus prædeſtinationis. Major conſtat. Chriſtus enim omnes effectus noſtræ prædeſtinationis promeruit, ut docetur in materia de Incarnatione. Minor vero probatur ex Aug. Ep. 105. ubi ait: *Chriſtus non pro illis ut homines conderentur, ſed pro impiis mortuus eſt ut juſtificarentur.*

79 Reſp. conceſſa Majori, diſt. Minorem. Subſtantia prædeſtinati nude ſumpta, & intra limites puræ naturæ conſiderata, conc. Ut ordinatur ad gratiam & gloriam, & ad illam efficaciter tranſmittitur, nego. Ex quo patet reſponſio ad locum Auguſtini; ſolum enim intendit, hominis generationem, intra limites puræ naturæ conſideratam, non eſſe ex meritis Chriſti; non negat tamen, illam ut ordinatam & tranſmiſſam ad gratiam & gloriam, cadere ſub meritis illius.

80 Addo, quod multa deputantur meritis Chriſti, propter quæ tamen mortuus non dicitur: meruit enim ſibi gloriam corporis, & ſui nominis exaltationem, ut in confeſſo eſt apud omnes Catholicos: meruit etiam illuminationes & gaudia accidentalia Angelorum, ut plures docent; & tamen non dicitur mortuus propter gloriam ſui corporis, & proprii nominis exaltationem, nec propter illuminationes & gaudia accidentalia Angelorum. Mors etiam præmatura illius qui rapitur ne malitia mutet intellectum ejus, effectus eſt meritorum Chriſti, & propriæ prædeſtinationis. Nativitas etiam parvuli prope fontem, ex qua provenit quod illi miniſtretur baptiſmus, & in gratia decedat, eſt effectus ſuæ prædeſtinationis, & meritorum Chriſti: & tamen non dicitur Chriſtus mortuus pro aliquo ut cito moriatur, nec ut prope fontem naſcatur. Quorum omnium ratio eſt, quia particula, *propter*, denotat finem præcipuum mortis & paſſionis Chriſti: unde quia hæc omnia non ſunt fines præcipui mortis & paſſionis Chriſti, quæ ad juſtificationem & gloriam electorum tamquam ad finem præcipuum ordinantur, ideo etſi meritis Chriſti deputentur, non tamen Chriſtus dicitur mortuus pro illis.

81 Objicies tertio: Prædeſtinatio hominum, eorum ſubſtantiam productam, vel ſaltem prævisam ſupponit: Ergo eam non cauſſat. Conſequentia patet, Antecedens probatur primo. Prædeſtinatio noſtra ſupponit culpam originalem, cum illam ſupponat prædeſtinatio Chriſti, ut ex Auguſt. docet D. Thom. 3. p. q. 1. art. 4. & noſtra poſterior ſit prædeſtinatione Chriſti: At peccatum originale ſupponit ſubſtantiam prædeſtinati productam: Ergo prædeſtinatio noſtra, ſubſtantiam prædeſtinati prævisam ſupponit.

Secundo, Ante voluntatem prædeſtinandi, & eligendi hos determinatos homines præ aliis, intelligitur in Deo voluntas antecedens ſalvandi omnes homines; hæc enim generalis voluntas, præcedit illam ſpecialem, qua diſcernit prædeſtinatos a reprobis: Sed voluntas illa generalis ſalvandi omnes homines, ſupponit eorum ſubſtantiam & eſſe, cum ſupponat voluntatem eos creandi: Ergo prædeſtinatio ſubſtantiam prædeſtinati productam ſupponit.

Tertio, Subſtantia prædeſtinati per providentiam naturalem producitur: Sed providentia naturalis antecedit ſupernaturalem, ſicut natura præcedit gratiam: Ergo prædeſtinatio ſubſtantiam prædeſtinati ſupponit.

Denique, Forma accidentalis ſupponit eſſe ſubjecti in quo recipitur, & conſequenter volitio ejuſdem formæ, ſupponit volitionem ejuſdem ſubjecti: Sed decreto prædeſtinationis vult Deus homini dare gloriam tamquam accidens illi ſuperadditum: Ergo tale decretum ſupponit volitionem ſubjecti illius, quod eſt ipſa prædeſtinati ſubſtantia.

Reſpondeo negando Antecedens: ad cujus primam probationem, diſtinguo Majorem. Supponit culpam originalem: in uno genere cauſſæ, ſcilicet materialis, concedo Majorem. In omni genere cauſſæ, nego Majorem, & conceſſa Minori, diſtinguo Conſequens diſtinctione Majoris.

Ad ſecundam & tertiam probationem ejuſdem Antecedentis, eodem modo reſpondendum eſt, nempe voluntatem antecedentem ſalvandi omnes homines, & providentiam naturalem antecedere prædeſtinationem in genere cauſſæ materialis, & eſſe poſteriores illa in genere cauſſæ finalis, quod ſufficit ut ſubſtantia prædeſtinati ſit prædeſtinationis effectus, ut ſupra oſtendimus, & amplius declarari poteſt: Ex eo etiam quod iſta decreta priora ſint decreto electivo ad gloriam, non ſequitur eſſe independentia ab illo: Ergo nec ſequitur effectus talium decretorum non cauſſari ex vi decreti electivi ad gloriam. Conſequentia patet, Antecedens autem probatur. Bene ſtat unum decretum eſſe prius altero, in uno genere cauſſæ, & in alio dependere ab illo: Ergo ex eo quod providentia naturalis, & voluntas antecedens ſalvandi omnes homines, & decretum permittendi peccatum originale, priora ſint decreto electivo ad gloriam, non ſequitur ea non dependere ab illo.

Secundo id probatur argumento ad hominem, contra aliquos ex noſtris. Nam Thomiſtæ unanimiter docent auxilia ſufficientia eſſe in prædeſtinatis effectus prædeſtinationis, & tamen illi ſunt effectus providentiæ communis ſupernaturalis, quæ prior eſt providentia prædeſtinativa, ut ipſi fatentur: Ergo ex eo quod ſubſtantia prædeſtinati ſit effectus providentiæ naturalis, & hæc prædeſtinatione ſit prior, male colligitur non eſſe de facto prædeſtinationis effectum. Unde

Ad ultimam probationem Antecedentis principalis diſtinguo Majorem. Forma accidentalis ſupponit eſſe ſubjecti in quo recipitur, in genere cauſſæ materialis, concedo. In omni genere cauſſæ ſemper nego. Nam quando forma accidentalis habet rationem finis cujus gratia, ſicut habet gloria reſpectu prædeſtinati, tunc licet ſubjectum receptivum illius præcedat in ordine executionis, & in genere cauſſæ materialis & ſuſtentativæ, illa tamen eſt prior ſubjecto in quo recipitur, in ordine intentionis, & in genere cauſſæ finalis. Unde ex hoc poteſt deſumi efficax argumentum in favorem noſtræ ſententiæ: cum enim ſubſtantia ipſius prædeſtinati ordinetur ad gloriam, ſicut finis *cui* ad finem *qui* ſive *cujus gratia*, debet ex intentione gloriæ, ut finis procedere, vel imperari.

Objicies ultimo: ſi Subſtantia prædeſtinati, vel ejus pro- 83
ductio, eſſet effectus prædeſtinationis, eſſet primus illius effectus; nihil enim eſt prius ipſa ſubſtantia rei, & productione illius: Sed hoc non poteſt dici: Ergo nec illud. Major eſt evidens, Minor vero probatur. Si ſubſtantia prædeſtinati eſſet primus prædeſtinationis effectus, qui aſſereret dari ex parte noſtra cauſſam meritoriam vel diſpoſitivam primæ vocationis, ut dicebant olim Semipelagiani, non propterea teneretur fateri in nobis cauſſam noſtræ prædeſtinationis: Sed hoc eſt falſum, & contra communem Theologorum ſententiam: Ergo & illud. Sequela probatur: Ut ex parte noſtra detur aliqua cauſſa noſtræ prædeſtinationis, neceſſe eſt ut detur aliqua cauſſa primi effectus illius: At licet daretur cauſſa primi effectus prædeſtinationis; ipſa etiam vocatio non eſſet primus ejus effectus, ſed potius ipſum creationis donum, cujus nulla poteſt in nobis cauſſa præſupponi: Ergo dato quod ſubſtantia prædeſtinati ſit prædeſtinationis effectus clare ſequitur eum qui fateretur dari ex parte noſtra cauſſam primæ vocationis, non ideo teneri concedere dari ex parte noſtra cauſſam prædeſtinationis.

Reſp. diſt. Majorem. Eſſet primus illius effectus, impera- 84
tus, & improportionatus, conc. Majorem. Elicitus & proportionatus, nego Majorem. Ad cujus probationem dicendum eſt, quod ex eo quod aliquis aſſereret dari ex parte noſtra cauſſam primæ vocationis, neceſſario fateri deberet dari etiam ex parte noſtra cauſſam noſtræ prædeſtinationis; quia licet non diceret dari ex parte noſtra cauſſam primi effectus, abſtrahendo ab elicitis & imperatis, a proportionatis & improportionatis; aſſereret tamen dari ex parte noſtra cauſſam primi effectus eliciti & proportionati: quod ſatis eſt ut ex parte noſtra detur cauſſa noſtræ prædeſtinationis.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

Ex dictis colliges primo, bona omnia naturalia eſſe effe- 85
ctus prædeſtinationis imperatos: nam quamvis fiant ex providentia naturali, per prædeſtinationem tamen ordinantur ad ſalutem & bonum electorum. Unde D. Thom. 1. 2. q. 114. art. 10. & 2. 2. q. 17. art. 2. & q. 83. art. 6. docet bona temporalia in prædeſtinatis conducere ad beatitudinem, ideoque poſſe cadere ſub merito, & eſſe objectum ſpei, ac pro illis poſſe fieri orationes.

Colliges ſecundo, locum & tempus naſcendi, & moriendi, 86
aliaſque nativitatis & mortis circumſtantias, eſſe in electis prædeſtinationis effectus, quia etiam hæc in prædeſtinatis ad finem prædeſtinationis conducunt. Nam puerum v. g. ſtatim moriturum, naſci prope fontem, conducit ut ei baptiſmus conferatur, ſicque ſalvetur; & hominem, dum eſt in ſtatu gratiæ, ſuffocari in flumine, vel a latronibus occidi, aut alia morte violenta & fortuita mori, conducit illi ut in gratia decedat, & gloriam conſequatur. Unde Apoſt. ad Rom. 8. ait: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, quod D. Aug. & S. Thom. ad ipſas etiam permiſſiones peccatorum extendunt, ut videbimus articulo ſequenti.

Colliges tertio, bonam indolem, & bonum ingenium, eſ- 87
ſe in electis prædeſtinationis effectus, non quia hæc conducant ad facilius credendum, vel ad ſupernaturales actus eliciendos, ut quidam docent: quia ut alibi oſtendimus, adæquata ratio proxime agendi reſpectu actuum ſupernaturalium, eſt virtus ſupernaturalis infuſa; ſed quia hæc conducunt ad vitanda peccata; nam ex bona hominum inclinatione, & ingenii bonitate, multoties provenit ut pauciora committantur peccata; ſicut e contra mala hominum indoles & inclinatio, ad plura committenda maxime juvant. Unde D. Thom. 3. cont. Gent. cap. 162. *Adjuvat etiam Deus hominem contra peccatum per naturale lumen rationis, & alia naturalia bona quæ homini confert.*

Colliges quarto, bona opera moralia quæ ſine auxilio 88
gratiæ fiunt a prædeſtinatis, eſſe effectus prædeſtinationis. Tum quia conducunt ad gaudium accidentale quod de illis prædeſtinati percipient in gloria. Tum etiam, quia dum quis bene operatur, ſi opus in præcepto ſit, vitatur peccatum. Tum denique, quia bona illa opera menti objecta, dant occaſionem laudis & gratiarum actionis.

ARTICULUS V.

An permiſſiones peccatorum in electis ſint prædeſtinationis effectus?

89 Negant plures ex recentioribus, affirmant vero communiter noſtri Thomiſtæ, & plures alii, cum S. Thom. ſuper cap. 8. Epiſt. ad Rom. ubi exponens illa verba: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, ſic ait: *Sed numquid etiam peccata cooperantur in bonum? Quidam dicunt quod peccata non continentur ſub hoc quod dicit omnia, quia ſecundum Auguſtinum, peccatum nihil eſt & nihil ſiunt homines cum peccant. Sed contra eſt quod in gloſſa ſequitur: Uſque adeo talibus Deus omnia cooperatur in bonum, ut ſi qui horum deviant & exorbitant, etiam hoc ipſum eis faciat proficere in bonum; unde & in Pſalmis dicitur, cum ceciderit juſtus non collidetur quia Dominus ſupponit manum ſuam.* Quibus verbis D. Doctor rationem fundamentalem noſtræ ſententiæ inſinuat. Id enim quod fit a Deo, ob fructum ſpiritualem rationalis creaturæ, provenit in electis ex intentione beatitudinis, & conſequenter eſt prædeſtinationis effectus: Sed permiſſio peccati, ſeu denegatio gratiæ efficacis ad vitandum peccatum, fit a Deo, ob fructum ſpiritualem rationalis creaturæ. Ergo in electis fit ex intentione beatitudinis, & conſequenter eſt prædeſtinationis effectus. Major patet, Minor probatur primo ex illo Pauli: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, quod, ut vidimus, D. Thom. & Gloſſ. ex Auguſt. deſumpta, extendunt etiam ad ipſa peccata. Secundo ex Sanctis Patribus: nam Auguſt. de natura & gratia cap. 24. docet medicinale fuiſſe David, quod Pſalm. 29. dicebat: *Avertiſti faciem tuam a me. Dixerat enim in abundantia ſua, non movebor in æternum, & ſibi tribuebat quod a Domino habebat: Quare oſtendenda ei fuerat*, (averſione ſcilicet faciei, per quam gratiæ privatio deſignatur) *unde haberet, & reciperet humilis, quod ſuperbus amiſerat.* Idem docet Gregor. lib. 2. Moral. cap. 26. his verbis: *Fit ut aliquando ſe hæc gratia utiliter ſubtrahat, & præſumenti, quantum in ſe infirmetur, oſtendat; tunc enim vere, cognoſcimus bona noſtra unde ſint, quando hæc quaſi amittendo, ſentimus quia a nobis ſervari non poſſunt.* Et lib. 33. cap. 11. *Nonnulli per accepta dona virtutum, per impenſam gratiam bonorum operum, in ſuperbiæ vitium cadunt, ſed tamen quo ceciderint non cognoſcunt. Proinde contra eos hoſtis antiquus, quia jam interius dominatur, etiam exterius ſævire permittitur, ut qui in cogitatione elati ſunt, per carnis luxuriam proſternantur.* Et infra: *Fit plerumque ut nonnulli per ſuperbiam in luxuriam corruentes, ex aperto caſu malum culpæ latentis erubeſcant, & tunc etiam majora corrigunt, cum proſtrati in minimis gravius confunduntur: reos enim ſe inter minora conſpiciunt, qui ſe liberos inter graviora crediderunt.* Et paulo poſt: *Ecce qui de virtute ſe extollit, per vitium ad humilitatem redit: qui vero acceptis virtutibus extollitur, non gladio, ſed ut ita dixerim, medicamento vulneratur. Quid eſt enim virtus niſi medicamentum, & quid eſt vitium niſi vulnus? Quia ergo nos de medicamento vulnus facimus, facit Deus de vulnere medicamentum, ut qui virtute percutimur, vitio curemur: nos namque virtutum dona retorquemus in uſum vitiorum; ille vitiorum illecebras aſſumit in artem virtutum.*

Ei concinit D. Bernardus ſerm. 2. in enarratione Pſalm. 90. his verbis: *Nonne cooperatur nobis ille caſus in bonum, unde & humiliores efficimur & cautiores?* Et Damaſcenus lib. 2. fidei, ubi hæc ſcribit: *Permittitur quis quandoque in turpem incidere actum ad emendationem deterioris affectus: Verbi cauſſa, quis eſt elatus in virtutibus & recte factis ſuis, & hunc ſinit Deus in adulterium prolabi, ut per caſum, in cognitionem propriæ infirmitatis veniens, humiliatus confiteatur Domino.*

Denique Auguſtin. 14. de civit. c. 13. *Audeo dicere* (inquit) *ſuperbis eſſe utile cadere in aliquod apertum, manifeſtumque peccatum, unde ſibi diſpliceant, qui jam ſibi placendo ceciderunt: ſalubrius enim Petrus ſibi diſplicuit, quando flevit, quam ſibi placuit quando præſumpſit. Hoc dicit & Sacer Pſalmus: Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum Domine: id eſt ut tu eis placeas quærentibus nomen tuum, qui ſibi placuerunt quærendo ſuum.* Ex quibus omnibus teſtimoniis liquet, permiſſionem peccati, ex fine ſalutis & profectus ſpiritualis, in electis provenire a Deo.

90 Confirmatur ex D. Thom. 1. 2. q. 79. art. 4. ubi loquens de excæcatione quæ ad minus includit permiſſionem peccati, dicit quod: *Excæcatio ex ſui natura ordinatur ad damnationem ejus qui excæcatur, propter quod ponitur etiam reprobationis effectus, ſed ex divina miſericordia excæcatio ad tempus ordinatur medicinaliter ad ſalutem eorum qui excæcantur, ſed hæc miſericordia non omnibus impenditur excæcatis, ſed prædeſtinatis ſolum, quibus omnia cooperantur in bonum, ſicut dicitur ad Rom. 8.* Quo nihil clarius & expreſſius in favorem noſtræ ſententiæ dici poteſt.

Reſpondet Vaſquez, Eccleſiæ Patres vulgari modo fuiſ- 91
ſe locutos, exprimendo eventus quos Deus ex peccato deducit, ac ſi eſſent finis permiſſionis peccati.

Sed contra primo: Verba Patrum poſſunt abſque incommodo accipi in rigore quem ſonant, ut ex argumentorum ſolutione conſtabit: Ergo abſque neceſſitate in vulgari ſenſu accipiuntur.

Secundo, Mens Patrum erat finem permiſſionis peccati aſſignare, non eventum ex ipſa ſequutum: Ergo explicare eventum, & non cauſſam finalem, eſſet diminute procedere, & non ſolum vulgaris locutio.

Tertio, Patres quandoque indifferenter docent, Deum peccata permittere propter gloriam ſuam, & propter bonum noſtrum, ut conſtat ex Damaſceno ſupra citato, qui docet Deum aliquando velle permittere peccatum propter gloriam ſuam, aliquando propter bonum ipſius peccantis: At ly, *propter ſuam gloriam*, denotat cauſſam finalem: Ergo etiam ly, *propter bonum peccatoris*, finalem cauſſam, & non ſolum eventum deſignat. Id etiam patet ex verbis D. Thomæ ſupra relatis, quibus aſſerit quod ex divina miſericordia excæcatio ad tempus ordinatur medicinaliter ad ſalutem electorum. Hoc enim verbum *ordinatur*, cauſſam finalem, & non ſolum eventum ſignificat.

Denique, Quod conducit ad aliquem finem, poteſt ex ejus intentione præparari & amari: Sed permiſſio peccati ad finem prædeſtinationis conducit, cum conducat ad humilitatem, potentiam, gratiarum actionem, & ſimiles actus virtutum, qui ad vitam æternam ordinantur: Ergo ex intentione talis finis poteſt a Deo præparari, & conſequenter ſic præparatur. Si enim ex tali fine præparari poteſt, non eſt cur de facto non præparetur, cum id conducat maxime ad oſtenſionem divinæ ſapientiæ, providentiæ, omnipotentiæ, & dilectionis erga electos.

Confirmatur: Permiſſio peccati, cum ſit effectus divinæ 92
providentiæ, quæ eſt ordinatio mediorum in finem, eſt volita a Deo propter aliquem bonum finem: ut enim dicit Auguſt. in Enchir. cap. 11. *Deus cum ſit ſumme bonus, nullo modo ſineret aliquid mali eſſe in operibus ſuis, niſi eſſet adeo omnipotens & bonus, ut benefaceret etiam de malo.* Sed non poteſt excogitari finis permiſſionis peccati, qui ſit melior, & ordini divinæ ſapientiæ & providentiæ convenientior, quam ſalus & profectus ſpiritualis ipſorum electorum: Ergo ex ejus intentione & amore, eſt volita a Deo in electis permiſſio peccatorum.

Ex dictis colliges, permiſſionem peccatorum in reprobis 93
eſſe effectum prædeſtinationis electorum: conducit enim ad finem prædeſtinationis, & ex hac intentione præparatur a Deo, ut conſtat ex Apoſt. ad Rom. 9. ubi ait: *Suſtinuit* (id eſt permiſit, ut ibidem exponit D. Thom.) *in multa patientia vaſa iræ, apta ad interitum, ut oſtenderet divitias gloriæ ſuæ in vaſa miſericordiæ quæ præparavit in gloriam.* Et cap. 11. loquens de ruina Judæorum, hæc ſcribit: *Numquid ſic offenderunt ut caderent? abſit: illorum delictum ſalus eſt gentibus, ut illos æmulentur: quod ſi delictum eorum divitiæ ſunt mundi, & diminutio eorum divitiæ gentium, amiſſio eorum reconciliatio eſt mundi. Fracti ſunt rami ejus, ut ego inſerar, &c.* Videri etiam poteſt S. Thomas ad Rom. 8. lect. 6. ubi docet, quod ſicut malum quod accidit in univerſo, non ſemper ordinatur ad bonum illius cui accidit, bene tamen ad bonum univerſi: ita malum culpæ, ſeu permiſſio illius, non ſemper eligitur in bonum ejus cui permittitur peccatum, bene tamen in bonum nobiliſſimarum partium, ſcilicet electorum: juxta illud Proverb. 11. *Qui ſtultus eſt ſerviet ſapienti*: quia ſcilicet, inquit S. Doctor: *Etiam mala peccatorum, in bonum juſtorum cedunt*, quia Deus illos propter ſe diligit, ſecus autem peccatores; nam ſicut per culpam jumenta facti ſunt, juxta illud Pſalmiſtæ: *Homo cum in honore eſſet, non intellexit, comparatus eſt jumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis*: ut jumenta tractantur a Deo totum quod in illis eſt, in utilitatem ſanctorum dirigendo & ordinando.

§. I.

Solvuntur Objectiones.

Objicies primo: Effectus prædeſtinationis debet eſſe 94
gratia & beneficium Dei, cum prædeſtinatio, ſecundum Auguſtinum, ſit præparatio gratiæ & beneficiorum Dei: Sed permiſſio peccati non eſt gratia, nec beneficium Dei, ſed potius denegatio gratiæ & beneficii: Ergo non effectus prædeſtinationis.

Confirmatur: Saltem negari non poteſt, quin majus bo- 95
num ſit ipſa gratia, quam negatio ejus: Ergo denegatio gratiæ nunquam poteſt eſſe gratia & beneficium reſpectu hominis. Conſequentia videtur manifeſta, quomodo enim poteſt eſſe beneficium, & gratia, id quod tollit majus beneficium, & majorem gratiam?

Ad objectionem reſpondeo diſtinguendo Majorem. Debet 96
eſſe gratia, vel intrinſece & ratione ſui, vel extrinſece & ratione alterius ad quod ordinetur, concedo Majorem. Intrinſece & ratione ſui ſemper, nego Majorem; & ſub eadem di-

ſtinctione Minoris, nego Conſequentiam. Nam licet permiſſio peccati intrinſece & ratione ſui gratia non ſit, prout tamen ordinatur ut prædeſtinatus humilior & ferventior perſeveret in gratia & caritate, gratia eſt extrinſece, & Dei beneficium: juxta illud Prophetæ: *Bonum mihi Domine quod humiliaſti me.* Unde Ambroſius: *Fidelis factus eſt Petrus, poſtquam fidem ſe perdidiſſe deflevit, atque ideo majorem gratiam reperit, quam amiſit.*

97 Ad confirmationem dicendum, quod licet majus bonum ſit ipſa gratia, quam denegatio ejus, ſi hæc duo præciſe & ſecundum ſe conſiderentur: ſi tamen conſiderentur ſecundum aliquas extrinſecas circumſtantias, & ordinationem divinam; interdum majus bonum eſt, ac proinde Dei beneficium, aliqua carentia gratiæ ad tempus, quam gratia ipſa: quia fortaſſe, ſi illo tempore homo eſſet in gratia, fieret remiſſior, aut ſuperior, vel incautior, unde poſtea caderet irreparabiliter: cadens vero, & poſtea ſurgens, humilior, cautior, & ferventior reviviſcit. Sicut qui vult ignem ardentius accendi, aliquot guttis aſpergit carbones, & ad tempus extinguit aliquid, ut fortius accendatur. Unde Gregorius: *Fit plerumque gratior Deo amore ardens vita poſt culpam, quam in ſecuritate torpens innocentia.*

98 Objicies ſecundo: Omnis effectus noſtræ prædeſtinationis confertur nobis ex meritis Chriſti: Sed permiſſio peccati, ſeu denegatio gratiæ efficacis ad evitandum peccatum, non confertur nobis ex meritis Chriſti: Ergo non eſt noſtræ prædeſtinationis effectus. Major eſt certa. Minor probatur. Tum quia Chriſtus non eſt mortuus ut prædeſtinatis permittatur peccatum, ſed potius ut eos præſervet a peccato. Tum etiam, quia alias Chriſtus poſtulaſſet a Patre quod prædeſtinatis gratiam denegaret, cum ab illo poſtulaverit omne præmium meritorum ſuorum, omneſque noſtræ prædeſtinationis effectus. Ex quo ulterius ſequeretur, quod etiam nos poſſemus a Deo poſtulare, ut permitteret nos labi in peccatum, nobiſque denegaret gratiam efficacem ad illud evitandum, quod videtur abſurdum; cum potius quotidie Deum orare debeamus, ne nos inducat in tentationem, id eſt ne nobis gratiam efficacem ad evitandum peccatum, & ſuperandas tentationes deneget. Sequela autem probatur: Quod Chriſtus poteſt petere, etiam a nobis poteſt poſtulari, cum orationes noſtræ, orationi Chriſti poſſint eſſe conformes: Ergo ſi Chriſtus rogavit Patrem, ut permitteret nos aliquando labi in peccatum, id poteſt etiam a nobis poſtulari.

99 Reſpondeo conceſſa Majori diſtinguendo Minorem. Permiſſio peccandi, præciſe & ſecundum ſe ſumpta, non confertur nobis ex meritis Chriſti, concedo. Secundum quod eſt nobis utilis ad ſalutem, & prout ex illa aliquod bonum provenit electis, puta humilitas, vel fervor caritatis &c. nego. Unde ad primam probationem dicendum eſt, quod licet Chriſtus non ſit mortuus, ut Deus abſolute ſubtrahat nobis gratiam, mortuus tamen eſt, ut non aliter a Deo nobis ſubtrahatur aliquando, niſi ut talis ſubtractio ſit occaſio majoris boni, & medium ad ſalutem conducens, & idem dicendum eſt de oratione Chriſti.

Ad illud vero quod additur: In primis negari poteſt ſequela Majoris, ad cujus probationem dicendum eſt, illud inter Chriſtum & nos intercedere diſcrimen, quod voluntas Chriſti non eſt ipſa quæ peccatum eſt commiſſura, & ideo poteſt poſtulare permiſſionem peccati, abſque eo quod ex eo poſſit inferri, illum in peccato permiſſo ſibi complacere: voluntas autem noſtra peccatum eſt commiſſura, unde ſi illius permiſſionem peteret, in peccato virtualiter ſaltem & indirecte, ſibi complaceret.

100 Poteſt etiam ſecundo reſponderi, quod quamvis non poſſimus deſiderare, vel a Deo abſolute petere permiſſionem peccandi, & denegationem auxilii efficacis, poſſumus tamen illam poſtulare ſub conditione, nempe ſi ad majorem humilitatem, vel perſeverantiam in gratia, a Deo judicetur idonea. Vel etiam poſſumus petere ab illo abſolute, & deſiderare ordinationem, quæ divina miſericordia ſit de peccatis noſtris ad bonum noſtrum, & gloriam ſuam, hoc enim eſt deſiderare effectum prædeſtinationis, ſub formali ratione qua effectus ejus eſt.

101 Objicies tertio: Negatio gratiæ efficacis in qua conſiſtit permiſſio peccati, ad finem prædeſtinationis non conducit: Ergo effectus prædeſtinationis non eſt. Conſequentia patet, Antecedens probatur. Primo quia negatio gratiæ efficacis eſt medium per ſe conducens ad finem reprobationis: Ergo nequit ad finem prædeſtinationis conducere, cum iſti fines ſint inter ſe oppoſiti, & conſequenter media ad unum apta, ad alium conſequendum nequeant eſſe idonea.

102 Secundo probatur. Negatio gratiæ efficacis non conducit ad finem remotum prædeſtinationis, nempe manifeſtationem bonitatis & gratiæ Dei: Ergo nec ad finem proximum, ſcilicet beatitudinem. Conſequentia eſt evidens, Antecedens autem probatur ex D. Thoma 1. part. quæſt. 104. art. 4. ad finem corporis, ubi ait: *Redigere aliquid in nihilum, non pertinet ad gratiæ manifeſtationem, cum magis per hoc divina potentia & bonitas oſtendatur, quod res in eſſe conſervet: unde ſimpliciter dicendum eſt, quod nihil omnino in nihilum redigetur.* Ex quibus verbis ſic probatur aſſumptum: Quia annihilatio non eſt actio, ſed carentia actionis conſervantis, per quam bonitas & potentia divina manifeſtantur, infert D. Thomas annihilationem non pertinere ad manifeſtationem gratiæ Dei: Ergo ſimiliter cum denegatio gratiæ efficacis non ſit actio Dei, ſed carentia actionis gratiam infundentis, per quam divina bonitas & potentia manifeſtantur, non pertinet ad divinæ gratiæ manifeſtationem, quæ eſt finis prædeſtinationis remotus.

103 Reſpondeo negando Antecedens, ad cujus primam probationem, diſtinguo Conſequens, ergo nequit ad finem prædeſtinationis conducere, per ſe & ex natura rei, concedo. Per accidens & ex divina miſericordia, nego. Quæ ſolutio ſumitur ex D. Thom. ſupra relato, qui docet excæcationem quæ denegationem gratiæ efficacis importat, per ſe ordinari ad damnationem, ex miſericordia vero divina in electis ordinari ad ſanationem; & in hoc maxime oſtendi divinam omnipotentiam & miſericordiam, quod ea media quæ ex natura ſua tendunt in damnationem, in bonum prædeſtinatorum convertat, & colligat ex ſpinis uvas & ex tribulis ficus.

104 Ad ſecundam nego Antecedens, ad cujus probationem, conceſſo Antecedente, diſtinguo Conſequens. Non pertinet ad divinæ gratiæ manifeſtationem, per ſe & ratione ſui, concedo: Per accidens, & ratione illius ad quod ordinatur, nego. Sicut enim licet annihilatio per ſe, & ratione ſui ad manifeſtationem divinæ gratiæ non conducat, ſi tamen Deus illam ordinaret ad hoc ut homines a malo deterreret, vel ut illis manifeſtaret gratiam doni creationis, tunc per accidens, & ratione illius ad quod ordinaretur, Dei potentiam & bonitatem manifeſtaret. Ita etiam licet denegatio gratiæ in ſeipſa præciſe non manifeſtet gratiam & bonitatem Dei, illam tamen oſtendit, quatenus ordinatur a Deo, ut ex illa peccator ſumat occaſionem majoris humilitatis, & perſerverantiæ in gratia.

105 Objicies ultimo: Si permiſſio peccati in electis eſſet effectus prædeſtinationis, maxime quia illa eſt volita & præfinita a Deo ex intentione pœnitentiæ ratione cujus poteſt conducere in vitam æternam: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud: Major docetur communiter a Thomiſtis: Minor vero in qua eſt difficultas, probatur primo; Ex intentione ſanitatis morbum permittere, non eſt prudentis & ſapientis proviſoris, ſed crudelis medici: At peccatum, morbus eſt, pœnitentia ſanandus: Ergo repugnat Deum ex intentione pœnitentiæ peccatum permittere.

106 Secundo, Intentio pœnitentiæ neceſſario ſupponit præviſionem peccati, & conſequenter ejus permiſſionem: Ergo permiſſio peccati nequit eſſe volita & prædefinita a Deo ex amore & intentione pœnitentiæ. Conſequentia videtur manifeſta, Antecedens probatur. Pœnitentia non eſt de primaria intentione Dei, ſed bonum occaſionatum, ut docet Damaſcenus lib. 2. fidei cap. 29. & alii Patres frequenter: At bonum occaſionatum, cum non ametur niſi occaſione mali, illius præviſionem neceſſario ſupponit: Ergo intentio pœnitentiæ, neceſſario ſupponit præviſionem peccati.

107 Confirmatur: Quia Chriſtus Dominus prædeſtinatus fuit ut Redemptor, & conſequenter ex intentione redimendi a peccatis, ejus prædeſtinatio ſupponit originalem culpam præviſam, ut contra Scotum docent noſtri Thomiſtæ 3. parte quæſt. 1. art. 3. At pœnitentia eligitur ut deſtructiva peccati: Ergo illius præviſionem ſupponit.

108 Tertio, Intentio efficax pœnitentiæ ante præviſum peccatum, eſt amor virtualis peccati: At repugnat Deo virtualis, ſicut & formalis amor peccati: Ergo & pœnitentiam intendere ante peccatum præviſum. Minor patet: Major autem in qua eſt difficultas probatur; Intentio efficax finis, eſt virtualis amor omnium quæ ſunt neceſſaria ad exiſtentiam illius: At peccati exiſtentia neceſſaria eſt ut pœnitentia exiſtat: Ergo intentio pœnitentiæ ante præviſum peccatum, eſt virtualis amor exiſtentiæ peccati.

109 Confirmatur: Ex vi intentionis efficacis pœnitentiæ, conſtituitur peccatum futurum: Sed futuritio peccati ex vi intentionis pœnitentiæ haberi non poteſt, niſi talis intentio ſit virtualis amor illius: Ergo idem quod prius.

110 Propter hæc argumenta, Suarez, etſi concedat cum Thomiſtis, permiſſionem peccati in electis eſſe prædeſtinationis effectum, docet tamen illam non eſſe volitam a Deo ex prælecta pœnitentia, ſed ſolum ex præintenta humilitate, vel patientia. Quia, inquit, pœnitentia aliter reſpicit peccatum, ac humilitas vel patientia. Humilitas enim non reſpicit peccatum directe ut malum culpæ eſt, & averſivum a Deo, ſed ſolum quatenus in eo relucet propria fragilitas & miſeria, quæ ex ſuſpenſione divini auxilii accidit, licet non ſine peccato & malitia. Patientia vero reſpicit injuriam, quatenus malum vexationis infert patienti, non quatenus cauſſat averſionem a Deo: unde non eſt neceſſe, quod Deus intendens humilitatem vel patientiam in electis, velit peccatum in ratione culpæ & malitiæ. Pœnitentia autem directe reſpicit ipſam malitiam & averſionem a Deo, ut materiam expiandam, & datur in remedium ipſius peccati ut peccatum eſt, unde non poteſt

eſſe de primaria, ſed tantum de ſecundaria intentione Dei, nec ab illo intendi, niſi poſt culpam præviſam.

111 His tamen non obſtantibus, veriorem & probabiliorem exiſtimo ſententiam Gonzales, Joannis a S. Thoma, aliorumque Thomiſtarum, docentium permiſſionem peccati eſſe effectum prædeſtinationis, ex prælecta pœnitentia, & non ſolum ex præintenta humilitate, vel patientia, a Deo præparatum. Ita colligitur ex D. Thoma loco ſupra relato, ubi ait: *quod ex divina miſericordia vel providentia ordinatur permiſſio peccati ad ſanationem, in quantum Deus permittit aliquos cadere in peccatum ut peccatum ſuum cognoſcentes humilientur & convertantur.* Converſio autem in peccatore, idem eſt quod pœnitentia: ſi ergo æquiparat D. Thomas in permiſſione peccati, ordinationem ejus ad humiliationem & ad converſionem peccatoris, non minus ex motivo pœnitentiæ, quam ex motivo humilitatis, poteſt Deus velle, & de facto vult in electis permiſſionem peccati. Addo, quod permiſſio peccati poteſt eſſe a Deo volita ex intentione humilitatis, quia ad illam conducit. At etiam conducit ad bonum pœnitentiæ: Ergo ſimiliter poteſt ex ejus intentione a Deo præparari. Unde ad argumentum in contrarium,

112 Reſpondeo, conceſſa Majori, negando Minorem. Ad cujus primam probationem dicendum eſt, quod licet non ſit prudentis medici ex intentione ſolius ſanitatis morbum permittere, bene tamen ex intentione robuſtioris ſanitatis, vel perſeverantiæ in ſanitate, & ita Deus poteſt ex intentione uberioris gratiæ, & caritatis intenſioris ac ferventioris in prædeſtinatis peccatum aliquando permittere.

113 Ad ſecundam probationem ejuſdem Minoris, reſpondent aliqui cum Joanne a S. Thoma, in pœnitentia duplex bonum conſiderari: bonum ſcilicet deſtructionis peccati, & bonum manifeſtationis virtutis reparandi a peccatis, qua pœnitentia gaudet. Hac diſtinctione ſuppoſita, aſſerunt primum bonum intendi non poſſe ſine præviſione peccati, & occaſione illius; ſecundum autem bonum eſſe poſſe de primaria intentione, & ante præviſionem peccati intendi. Unde ſicut medicus intendere poteſt ante morbum præviſum, oſtendere virtutem alicujus medicamenti, & ex hac intentione morbum permittere, non autem poteſt primo intendere bonum curationis, niſi præviſo morbo, & imprudenter morbum cauſſaret, intentione ſola liberandi ab illo. Ita Deus poteſt primo intendere manifeſtare virtutem reparativam qua pœnitentia gaudet, & ex hac intentione peccata permittere, & illis præviſis velle pœnitentiam ut deſtructivam peccati.

114 Sed hæc ſolutio & doctrina quamvis ſubtilis & acuta, patitur difficilem inſtantiam: Intentio enim manifeſtandi virtutem pœnitentiæ, amorem illius ſecundum ſuam eſſentiam debet ſupponere, ſicut intentio manifeſtandi virtutem attributorum, ex illorum amore procedit in Deo: At eſſentia virtutis pœnitentiæ eſt eſſe deſtructiva peccati: Ergo ſi prout deſtructiva peccati non poteſt intendi ante præviſionem illius, nec bonum manifeſtationis virtutis reparativæ peccati qua pœnitentia gaudet, poterit ante illius præviſionem intendi. Unde

115 Secundo reſpondent alii, Pœnitentiam poſſe conſiderari tripliciter: ſcilicet ut deſtructivam peccati, ut manifeſtantem omnipotentiam Dei; quam maxime parcendo & miſerando manifeſtat, ut canit Eccleſia; & denique ut utilem ad uberioris gratiæ conſecutionem, & ad perſeverantiam finalem. Dicunt ergo, quod quamvis intentio pœnitentiæ, prout præciſe eſt deſtructiva peccati, ejus præviſionem ſupponat, & ſit bonum occaſionatum, ſecus tamen ſi illa conſideretur ut utilis ad manifeſtationem omnipotentiæ Dei, vel, ad uberiorem gratiam, & perſeverantiam finalem: Unde ſub his duabus conſiderationibus & formalitatibus poteſt a Deo intendi & prædefiniri ante proviſionem peccati.

116 Sed hæc etiam ſolutio difficultate non caret. Nam ut ſupra dicebamus, pœnitentia eſſentialiter habet quod ſit deſtructiva peccati, unde cum illa non poſſit intendi & amari a Deo, niſi ametur ſecundum ſuam eſſentiam, non poteſt ab illo intendi nec diligi, niſi intendatur & ametur ut deſtructiva peccati. Addo quod pœnitentia non aliter conducit ad manifeſtationem divinæ omnipotentiæ, vel ad uberioris gratiæ conſecutionem, niſi quatenus eſt deſtructiva peccati, & tota ejus utilitas ad prædictos fines, ſupra vim deſtructivam peccati fundatur: Ergo impoſſibile eſt quod ametur & intendatur, prout eſt utilis ad illos fines, niſi etiam ametur & intendatur ut deſtructiva peccati, & conſequenter niſi ejus præſcientiam & permiſſionem aliquo modo ſupponat.

117 His ergo ſolutionibus prætermiſſis, & in ſua probabilitate relictis, facilius, ut exiſtimo, & conformius ad principia ſupra ſtatuta ſolvitur argumentum diſtinguendo Antecedens. Intentio pœnitentiæ neceſſario ſupponit præviſionem peccati, conſequenter ejus permiſſionem, in genere cauſſæ materialis, vel occaſionalis, concedo Antecedens: In genere cauſſæ finalis, nego Antecedens. Ad cujus probationem, ſimiliter diſtinguo Minorem. Bonum occaſionatum mali præviſionem ſupponit, in genere cauſſæ materialis, vel occaſionalis concedo Minorem. In genere cauſſæ finalis, nego Minorem.

118 Ex quo etiam patet reſponſio ad confirmationem. Nam quia Chriſtus Dominus prædeſtinatus fuit Redemptor, & Incarnatio facta ex intentione redimendi genus humanum, ſolum ſequitur Chriſti prædeſtinationem, & Incarnationis decretum, ſupponere præſcientiam peccati originalis in genere cauſſæ materialis & occaſionalis, cumquo bene ſtat quod illam præcedant in genere cauſſæ finalis, quia ad gloriam Chriſti tamquam ad finem ordinatur omnis noſtra redemptio. Solutio patet ex dictis articulo præcedenti, ubi oſtendimus, ſubſtantiam prædeſtinati priorem eſſe intentione gloriæ in genere cauſſæ materialis, nihilominus illa poſteriorem in genere cauſſæ finalis. Idem cum proportione dicendum eſt de præviſione & permiſſione peccati, reſpectu intentionis pœnitentiæ: cum hoc diſcrimine, quod ſubſtantia prædeſtinati eſt prior intentione gloriæ in genere cauſſæ materialis ſubjectivæ, quia gloria, cum ſit forma quædam accidentalis, debet in ſubſtantia prædeſtinati, vel in ejus potentiis recipi. Peccatum vero præcedit intentionem pœnitentiæ in genere cauſſæ materialis deſtruendæ, quia peccata ſunt materia deſtruenda per pœnitentiam, ſicut ſubſtantia panis eſt materia Euchariſtiæ, deſtruenda per conſecrationem.

119 Ad tertiam probationem Minoris principalis, nego Majorem. Ad cujus probationem, diſtinguo Majorem. Intentio efficax finis eſt virtualis amor omnium quæ ſunt neceſſaria ad exiſtentiam illius ut amata ab intendente finem, concedo Majorem. Quæ ſunt neceſſaria, ſolum ut permiſſa ab intendente finem, nego Majorem, & ſub eadem diſtinctione Minoris, nego Conſequentiam. Quia exiſtentia peccati, ad pœnitentiam non eſt neceſſaria ut amata a Deo, ſed ſolum ut ab illo permiſſa. Unde

120 Ad confirmationem nego Majorem: Nam quando ea quæ requiruntur ad exiſtentiam finis, non ſunt cauſſabilia ab intendente finem, ex vi intentionis finis non conſtituuntur futura phyſice vel cauſſaliter, ſed logice tantum & illative: id eſt, bene valet hæc illatio, Eſt efficax intentio finis: Ergo ea quæ requiruntur ad ejus exiſtentiam, erunt. Unde quia peccatum non cauſſatur a Deo intendente pœnitentiam ſed ſolum ab illo permittitur, hinc ſit quod ex vi talis intentionis non conſtituatur phyſice futurum peccatum, ſed tantum permiſſio illius: ex cujus futuritione evidenter infertur quod peccatum erit. Sicut ex ceſſatione divini concurſus conſervantis creaturas, recte infertur quod illæ in nihilum decident: juxta illud Prophetæ Pſalm. 103. *Avertente autem te faciem turbabuntur; auferes ſpiritum eorum & deficient, & in pulverem ſuum revertentur.* Vel ſicut ex ſubtractione ſalis infertur corruptio carnium, & ex remotione columnæ lapidem ſuſtentantis, caſus illius: ut in Tractatu de ſcientia Dei diſp. 4. art. 5. declaravimus.

121 Dices, In intentione efficaci pœnitentiæ cognoſcitur a Deo peccatum futurum: At nihil ut futurum cognoſcitur, niſi in cauſſa determinata ad dandam illi exiſtentiam, ut in Tractatu de ſcientia Dei diſp. 4. art. 1. fuſe oſtendimus: Ergo intentio illa determinat cauſſam exiſtentiæ peccati, & conſequenter dat illi futuritionem phyſicam.

122 Reſpondeo prætermiſſa Majori, diſtinguendo Minorem. Nihil ut futurum cognoſcitur, niſi in cauſſa determinata, determinatione dante exiſtentiam, nego Minorem. Dante vel inferente, concedo Minorem, & nego Conſequentiam. Itaque ut in aliquo decreto futurum cognoſcatur, ſufficit vel quod determinet cauſſam, vel quod inferat cauſſæ determinationem, & quia intentio efficax pœnitentiæ cauſſat peccati permiſſionem, ex qua licet non cauſſetur peccatum, evidenter tamen infertur voluntatem creatam ex propria malitia & defectibilitate ſe determinaturam ad illud; conſequens ſit quod in decreto intentivo pœnitentiæ & permiſſivo peccati cognoſcatur peccatum ut futurum infallibiliter.

123 Quæres pro complemento hujus diſputationis, an omnia dona gratiæ quæ Deus confert electis, ſint affectus prædeſtinationis eliciti?

Reſpondeo ſolam gloriam & perſeverantiam finalem, eſſe effectus elicitos prædeſtinationis; cetera autem dona quæ electis conferuntur, eſſe effectus ad illa imperatos, proportionatos tamen, & a providentia generali ordinis ſupernaturalis elicitos.

124 Probatur breviter: Id eſt effectus prædeſtinationis elicitus, quod per ſe petit prædeſtinationem pro cauſſa ordinante; ſicut ille ſolus actus elicitur ab aliqua virtute, qui per ſe petit ab illa procedere: At nullum ex donis gratiæ, præter finalem perſeverantiam, & gloriam, petit per ſe prædeſtinationem pro cauſſa ordinante, cum omnia præter illa poſſint reprobis concedi, & de facto concedantur multoties: Ergo nullum eſt ex donis gratiæ (exceptis perſeverantia finali & glorificatione) qui ſit effectus prædeſtinationis elicitus.

125 Dices primo: Multa auxilia præparat Deus electis, quæ non præpararet, niſi electi eſſent: Ergo hæc auxilia ſunt, quoad ſubſtantiam, effectus prædeſtinationis eliciti. Antecedens eſt certum, Conſequentia vero probatur. Providentia generalis ordinis ſupernaturalis eſt communis prædeſtinatis, & reprobis: At hujuſmodi auxilia communia illis non ſunt: Ergo non ſunt effectus eliciti providentiæ

communis, ſed tantum providentiæ ſpecialis, quæ prædeſtinatio eſt.

126 Reſpondeo conceſſo Antecedente, negando Conſequentiam: Ex eo enim quod Deus multa auxilia præparat electis, quæ non præpararet, ſi electi non eſſent, ſolum colligitur hæc auxilia eſſe effectus prædeſtinationis, ut imperantis providentiæ generali ordinis ſupernaturalis, & ſibi illam ſubordinantis. Sicut ex eo quod multos actus virtutum moralium eliciunt amici Dei, quos non elicerent ſi Deum non diligerent, non ſequitur tales actus eſſe a caritate elicitos, ſed tantum caritatem imperare virtutibus moralibus, ut prædictos actus eliciant. Ad probationem autem illius Conſequentiæ, diſtinguo Majorem. Providentia generalis ordinis ſupernaturalis, communis eſt prædeſtinatis & reprobis, quoad omnes effectus, nego Majorem: quoad aliquos, concedo Majorem, & conceſſa Minori, nego Conſequentiam.

Dices ſecundo: Auxilia ſupernaturalia ſunt effectus proportionati cum fine prædeſtinationis: Ergo ſunt ab illa eliciti, & non tantum imperati.

127 Sed nego Conſequentiam; quia aliud eſt eſſe effectum prædeſtinationis elicitum, & aliud proportionatum, licet plures docti Theologi utrumque confundant. Nam ut aliquid ſit effectus prædeſtinationis elicitus, debet immediate ab illa procedere, & eam pro cauſſa ordinante expoſcere; ut autem ſit illi proportionatus, ſatis eſt quod ſit in eodem ordine cum fine prædeſtinationis, quamvis a providentia ſupernaturali & generali poſſit immediate procedere; ut patet in actibus virtutum moralium ſupernaturalium, qui proportionati ſunt cum fine caritatis, & tamen non elicitive, ſed imperative tantum ab illa procedunt. Sicut ergo, ut in eodem perſiſtamus exemplo, actus iſtarum virtutum a caritate imperantur, & etiam actus virtutum acquiſitarum; cum hoc tamen diſcrimine, quod illi ratione ſui proportionati ſunt cum imperio caritatis, utpote in eodem ordine ſupernaturali exiſtentes, actus autem naturales ſunt improportionati, quia in inferiori ordine conſtituti. Ita in præſenti dicimus, dona naturalia & ſupernaturalia, præter finalem perſeverantiam, & gloriam, eſſe effectus prædeſtinationis imperatos: cum hac tamen differentia; quod primi ſunt improportionati, utpote ordinis inferioris, alii vero proportionati, quia ſunt in eodem ordine cum fine prædeſtinationis.

DISPUTATIO IV.

De certitudine Prædeſtinationis.

CIrca certitudinem prædeſtinationis quatuor hic occurrunt diſcutienda, Primum, an prædeſtinatio ſit certa non ſolum certitudine præſcientiæ, ſed etiam certitudine cauſſalitatis mediorum? Secundum, an illa poſſit eſſe omnimode certa quoad nos? Id eſt, an poſſimus in hac vita, ſecluſa ſpeciali Dei revelatione, habere certitudinem infallibilem noſtræ prædeſtinationis & ſalutis? Tertium, an ſaltem dentur aliqua ſigna illius? Quartum, an numerus electorum excedat numerum reproborum?

ARTICULUS I.

An prædeſtinatio ſit certa, non ſolum certitudine præſcientiæ, ſed etiam certitudine cauſſalitatis mediorum?

§. I.

Quibuſdam præmiſſis referuntur ſententiæ.

1 SUppono primo, Prædeſtinationem eſſe ita certam & infallibilem reſpectu conſecutionis finis, ut nullus ſit electus qui pereat, vel perierit, aut etiam qui perire poſſit, ſaltem potentia conſequenti, & in ſenſu compoſito.

Probatur hæc ſuppoſitio ex Scriptura, & SS. Patribus, Dicitur enim Joann. 6. *Omne quod dat mihi Pater, non perdam ex eo*, Et cap. 10. *Nemo rapiet oves meas* (id eſt prædeſtinatos) *de manu mea*. Unde Auguſtinus de corrept. & gratia cap. 7. loquens de electis, ait: *Horum ſi quiſquam perit, fallitur Deus, ſed nemo eorum perit, quia non fallitur Deus. Horum ſi quiſquam perit, vitio humano vincitur Deus, ſed nemo eorum perit, quia nulla re vincitur Deus.* Et Fulgentius de fide ad Petrum cap. 35. *Firmiter crede, & nullatenus dubites, omnes quos vaſa miſericordiæ Deus fecit gratuita bonitate ante mundi conſtitutionem, in adoptionem filiorum Dei prædeſtinatos eſſe a Deo, neque perire poſſe aliquem eorum quos Deus prædeſtinavit ad regnum, neque quemquam eorum quos non prædeſtinavit ad vitam ulla ratione poſſe ſalvari.* Ratio etiam id ſuadet; ut enim ſupra oſtendimus ex D. Thoma quæſt. 6. de veritate art. 1. *Providentia ordinem ad finem reſpicit ſed prædeſtinatio reſpicit etiam exitum vel eventum ordinis*: unde licet providentia non conſequatur ſemper & infallibiliter finem rei proviſæ, bene tamen prædeſtinatio,

2 Suppono ſecundo ex eodem Angelico Præceptore ibidem art. 3. duplicem eſſe certitudinem: unam cognitionis, quando ſcilicet cognitio non declinat in aliquod ab eo quod in re invenitur, ſed hoc modo exiſtimat de re ſicuti eſt: alteram cauſſalitatis, ſeu ordinis cauſſæ ad effectum, quando videlicet cauſſa infallibiliter effectum producit, & habet nexum cum eo indiſſolubilem. Quæritur ergo, an prædeſtinatio utraque gaudeat certitudine, vel tantum ſit certa certitudine cognitionis, ſeu præſcientiæ?

3 Primus modus dicendi eſt Molinæ; qui totam divinæ prædeſtinationis certitudinem reducit ad infallibilitatem divinæ præſcientiæ, quæ ante omne decretum quo tangat & determinet voluntatis noſtræ indifferentiam, ſcit ad quid illa, in his vel illis occaſionibus & circumſtantiis, ſe determinabit; & hac determinatione ſcita & præſuppoſita, decreto ſuo ſubſcribit, & ſtatuit hominem ponere in illis occaſionibus & circumſtantiis in quibus præſcivit conſenſurum. Ita docet præfatus Auctor variis ſuæ doctrinæ locis, præſertim hic art. 5. diſp. 1. membro 11. §. *nos vero*, ubi inquit: *Collocantes præterea certitudinem totam divinæ prædeſtinationis; non in decreto quo Deus ei quem prædeſtinat providere ſtatuit de mediis quibus libertate ſua perventurus in vitam æternam prævidebatur, neque etiam in ratione ipſa providendi, ſed in præſcientia qua id prævidebat ratione cujus tale decretum ac providentia ſortita ſunt rationem prædeſtinationis, &c.* Ecce quomodo reducit Molina certitudinem prædeſtinationis, qua differt prædeſtinatus a non prædeſtinato, & ob quam providentia divina rationem prædeſtinationis ſortitur, non ad decretum, ſeu ordinationem divinam, ſed ad præſcientiam illam futuri conſenſus voluntatis humanæ exploratricem, quam ſcientiam mediam appellat. Unde in eadem q. art. 6. in parvo commentario illius, affirmat. *Prædeſtinationem eſſe certam, in ea tamen non aliam eſſe certitudinem, quam divinæ præſcientiæ, qua Deus prævidet per media, per quæ unuſquiſque prædeſtinatus eſt, perventurum eum in vitam æternam.*

4 Secunda ſententia huic directe oppoſita, agnoſcit in prædeſtinatione, non ſolum certitudinem cognitionis & præſcientiæ, ſed etiam ordinis & cauſſalitatis, fundatam in vi & efficacia intrinſeca divinorum decretorum & auxiliorum, quibus Deus illæſa & incolumi arbitrii libertate, hominum voluntates movet & applicat ad volendum quod ipſe vult, ubi, quando, & quomodo ille vult, ut Auguſtinus docet in Enchir. cap. 98. & cauſſat voluntatis noſtræ conſenſum & determinationem. Hanc viam ſequuntur Thomiſtæ, aliique ſcientiæ mediæ impugnatores.

§. II.

Concluſio affirmativa ſtatuitur, & auctoritate D. Thomæ firmatur.

5 DIco igitur: prædeſtinationem non ſolum gaudere certitudine cognitionis & præſcientiæ, ſed etiam ordinis & cauſſalitatis mediorum.

Probatur primo ex D. Thoma, qui variis in locis expreſſiſſime docet hanc ſententiam. Nam hic art. 7. inquit: *Numerus electorum eſt Deo certus, non ſolum ratione cognitionis, ſed etiam ratione electionis & definitionis.* Et quodlib. 12. art. 3. quærit: *Utrum prædeſtinatio ſit certa?* & reſpondet: *Quod prædeſtinatio habet certitudinem ex parte ſcientiæ Dei, quæ non poteſt falli, & ex parte voluntatis divinæ cui non poteſt aliquid reſiſtere, & ex parte providentiæ, quæ certiſſimo modo ducit ad finem*: Ergo S. Doctor non ſolum certitudinem cognitionis & ſcientiæ, ſed etiam cauſſalitatis & providentiæ, ſeu ordinationis mediorum, in prædeſtinatione agnoſcit. Unde in 1. ad Annibal. diſt. 40. q. 1. art. 3. ad 2. *Sicut prædeſtinatio reſpectu gloriæ habet certitudinem præſcientiæ & cauſſæ, ita reprobatio reſpectu ejus quod eſt ad finem. Nam prædeſtinatio reſpectu gratiæ habet certitudinem præſcientiæ & cauſſæ, ſed reprobatio reſpectu culpæ certitudinem præſcientiæ ſolum.* Denique idem S. Doctor quæſt. 6. de verit. art. 3. expreſſe rejicit ſententiam illam Molinæ tamquam repugnantem Scripturæ & dictis Sanctorum, & indicat triplex inconveniens & abſurdum quod ex illa ſequitur, ait enim: *Non poteſt dici quod prædeſtinatio ſupra certitudinem providentiæ nihil aliud addat, niſi certitudinem præſcientiæ, ut ſi diceretur quod Deus ordinat prædeſtinatum ad ſalutem, ſicut & quemlibet alium, ſed cum hoc de prædeſtinato ſcit quod non deficiet a ſalute, ſic enim dicendo, non diceretur prædeſtinatus differre a non prædeſtinato ex parte ordinis* (cauſſæ ſcilicet ad effectum) *ſed tantum ex parte præſcientiæ eventus, & ſic præſcientia eſſet cauſſa prædeſtinationis, nec prædeſtinatio eſſet per electionem prædeſtinantis, quod eſt contra auctoritatem Scripturæ, & dicta Sanctorum. Unde præter certitudinem præſcientiæ, ipſe ordo prædeſtinationis habet infallibilem certitudinem.*

6 Non ignoravit Molina hunc locum D. Thomæ, eumque vidit ſibi valde eſſe contrarium, unde ab illo tribus modis tentavit ſe expedire loco ſupra citato §. *Ut ad id.* In primis dicit quod D. Thomas ſolum conſtituit differentiam inter providentiam communem, & prædeſtinationem, eo quod

pro-

providentia ſit indifferens ut finis ſequatur aut non: de ratione autem prædeſtinationis ſit, ut ad beatitudinem prædeſtinatus perveniat, hanc tamen certitudinem ſolum eſſe ex præſcientia, qua Deus prævidet arbitrium, cum poſſet deficere, non defecturum. Secundo dicit, quod D. Thom. non conſtituit certitudinem in ſingulis effectibus prædeſtinationis, per comparationem ad voluntatem Dei abſolutam, ſed in toto effectu prædeſtinationis in ordine ad conſecutionem finis. Tertio addit, quod ſi D. Thomas, ut ejus verba redolere videntur, intendat docere quod prædeſtinatio habet certitudinem ex abſoluta electione Dei, & divinæ voluntatis efficacia, & non præſcientia ſola, illius ſententiæ quoad hoc non adhæret.

7 Verum prima ſolutio textui manifeſte adverſatur, nam ſolum ponit infallibilitatem prædeſtinationis ex præſcientia eventus, & præviſione boni uſus liberi arbitrii, cum tamen ibidem D. Thomas expreſſe aſſerat, quod *præter certitudinem præſcientiæ eventus, ipſe ordo prædeſtinationis habet infallibilem certitudinem.* Et cum loco relato ad Annibaldum dicat in terminis, quod *prædeſtinatio reſpectu gloriæ* (& conſequenter reſpectu mediorum quæ ad illam conducunt) *habet certitudinem præſcientiæ*, ET CAUSSÆ: Ergo falſum eſt quod docet Molina, nempe quod licet de ratione prædeſtinationis ſit ut ad beatitudinem prædeſtinatus perveniat, hæc tamen certitudo eſt ſolum ex præſcientia, qua Deus prævidet arbitrium, cum poſſet deficere, non defecturum &c.

8 Secunda etiam ſolutio non ſatisfacit, nec quadrat menti & doctrinæ D. Thomæ. Nam inconveniens quod infert, nempe quod *non eſſet prædeſtinatio per electionem prædeſtinantis*, eodem modo currit reſpectu cujuſcumque effectus prædeſtinationis, ac reſpectu collectionis omnium effectuum. Eſt enim magnum inconveniens, quod quilibet effectus prædeſtinationis non ſit ex ſpeciali intentione Dei, & a prædeſtinatione, prout eſt ſpecialis providentia, ſi non elicitive, ſaltem imperative. Quod ſi quilibet a prædeſtinatione procedit, vel ab illa imperatur, quilibet, præter certitudinem præſcientiæ, debet habere certitudinem ordinis & cauſſalitatis, in ordine ad effectum quem Deus intendit.

Addo, quod gratia eſt unus ex effectibus præcipuis prædeſtinationis, & tamen D. Thomas loco citato ad Annibaldum dicit, quod, *prædeſtinatio reſpectu gratiæ, habet certitudinem præſcientiæ*, ET CAUSSÆ: Ergo conſtituit certitudinem cauſſalitatis in prædeſtinatione, non ſolum per ordinem ad totam collectionem effectuum, ſed etiam in ordine ad ſingulos in particulari. Quare ſolum tertia reſponſio quadrat Molinæ, nempe ſe recedere a D. Thoma, ſi doceat, ut ejus verba ſonant, quod prædeſtinatio habet certudinem ex abſoluta electione Dei, & non ex præſcientia ſola. Quam tamen ſententiam adeo certam exiſtimat S. Doctor, ut aliam, quæ ſolum certitudinem præſcientiæ in prædeſtinatione agnoſcit, dicat eſſe *contra auctoritatem Scripturæ, & dicta Sanctorum.*

§. III.

Concilia & SS. Patres.

9 POteſt etiam probari concluſio ex Conciliis & SS. Patribus, qui prædeſtinationis & gratiæ infallibilitatem, non ex aliquo a Deo præſuppoſito & præviſo, ſed ex ipſa ordinatione, operatione, ac efficacia divinæ voluntatis & omniponentiæ deſumunt, & conſequenter non ſolum certitudinem præſcientiæ, ſed etiam cauſſalitatis in prædeſtinatione agnoſcunt. Conſequentia patet: Antecedens probatur primo ex Trident. ſeſs. 6. cap. 13. ubi loquens de magno perſeverantiæ dono, quod eſt unus ex præcipuis prædeſtinationis effectibus, illius certitudinem & infallibilitatem reducit; non in divinam præſcientiam explorantem futurum humanæ voluntatis conſenſum, & occaſiones ac circumſtantias temporis & loci expectantem; ſed in virtutem & efficaciam infinitam divinæ omnipotentiæ: ait enim; *Munus perſeverantiæ, de quo ſcriptum eſt; qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit, aliunde haberi non poteſt, niſi ab eo qui* POTENS EST, *eum qui ſtat ſtatuere ut perſeveranter ſtet, & eum qui cadit reſtituere.*

10 Secundo probatur idem Antecedens ex Auguſtino ſupra relato de corrept. & gratia cap. 7. ubi loquens de electis ait: *Horum ſi quiſquam perit, vitio humano vincitur Deus, ſed nemo eorum perit, quia nulla re vincitur Deus.* Et cap. 14. *Deo volenti ſalvum facere, nullum hominis reſiſtit arbitrium; ſic enim velle, & nolle in volentis aut nolentis eſt poteſtate, ut divinam voluntatem non impediat, nec ſuperet poteſtatem.* Et cap. 8. ejuſdem libri differens de fide D. Petri; ejus firmitatem & indefectibilitatem, ad ipſam præparationem & operationem Dei reducit, non vero ad præviſum conſenſum voluntatis Petri. *Quis* (inquit) *ignorat tunc fuiſſe perituram fidem Petri, ſi ea qua fidelis erat, voluntas ipſa deficeret; & permanſuram, ſi ea voluntas maneret? Sed quia præparatur voluntas a Domino ideo pro illo non poſſet eſſe inanis oratio.* Ergo infallibilitas illa orationis Chriſti, & indeficientia fidei Petri, ex præparatione ipſa Dei ſumitur, non ex conſenſu prævio & præſuppoſito ex parte voluntatis noſtræ. Unde ſubdit Auguſtinus: *Voluntas quippe humana non libertate conſequitur gratiam, ſed gratia potius libertatem, & ut perſeveret, delectabilem perpetuitatem, & inſuperabilem fortitudinem*: Et cap. 12. ejuſdem libri, loquens de promiſſione facta Abrahæ, qua Deus illi promiſit, quod eum conſtitueret patrem multorum, per fidem ſcilicet & converſionem Gentium, illius firmitatem & infallibilitatem docet non eſſe deſumendam ex divina præſcientia, humanæ voluntatis explorante conſenſum, ſed ex ipſa prædeſtinatione qua Deus facit id quod promittit, Nam ibi verſans illud Apoſtoli de Abraham: *Pleniſſime ſciens, quia quæ promiſit Deus, potens eſt facere*, ſubdit, *Non ait quæ præſcivit potens eſt promittere, aut quæ prædixit potens eſt oſtendere, aut quæ promiſit potens eſt præſcire, ſed quæ promiſit potens eſt facere. Ipſe ergo eos facit perſeverare in bono, qui facit bonos.* Quod etiam clariſſime expreſſit in libro de prædeſt. Sanct. cap. 10. his verbis: *Quando promiſit Deus Abrahæ in ſemine ejus fidem Gentium, dicens: Patrem multarum Gentium poſui te, non de noſtræ voluntatis poteſtate, ſed de ſua prædeſtinatione promiſit. Promiſit enim quod ipſe facturus fuerat, non quod homines; quia etſi faciunt homines bona quæ pertinent ad colendum Deum, ipſe facit ut illi faciant quæ præcepit, non illi faciunt, ut ipſe faciat quod promiſit: alioquin ut Dei promiſſa compleantur, non in Dei, ſed in hominum eſſe poteſtate.*

11 Ex quibus locis hoc poteſt deduci argumentum: Secundum Auguſtini doctrinam, Deus ſolum promittit id quod facit, non id quod præſcit, aut ſupponit: Ergo divina promiſſio, non de præſcientia eorum quæ Deus ſupponit, ſed ordinatione & prædeſtinatione eorum quæ facit, infallibilitatem trahit: At Deus promittit etiam conſenſum & cooperationem liberam noſtræ voluntatis, ut cum promiſit Abrahæ obedientiam & fidem Gentium: Ergo talem conſenſum & cooperationem facit in nobis per ſuam gratiam, & non ſolum præſcit illam, ut ex poteſtate & noſtræ voluntatis determinatione deſcendentem; ac proinde reſpectu illius habet non ſolum certitudinem cognitionis & præſcientiæ, ſed etiam ordinis & cauſſalitatis. Unde dicit idem Auguſtinus de bono perſev. cap. 18. in fine. *Prædeſtinaſſe eſt hoc præſciſſe quod fuerat ipſe facturus.* Et de prædeſt. Sanct. cap. 10. *Prædeſtinatione quippe Deus ea præſcivit quæ fuerat ipſe facturus.* Quibus etiam locis aperte declarat, prædeſtinationem reſpicere ſolum id quod Deus facit, ac proinde gaudere non ſolum certitudine præſcientiæ, ſed etiam cauſſalitatis. Quod etiam patet ex eo quod ibidem hoc ſtatuit diſcrimen inter præſcientiam & prædeſtinationem, quod prædeſtinatio eſt ſolum eorum quæ fiunt a Deo, ſcilicet bonorum; præſcientia vero ſe extendit etiam ad facta aliena, videlicet ad mala, quæ Deus non facit: *Præſcire autem* (inquit ibidem) *potens eſt etiam quæ ipſe non facit, ſicut quæcumque peccata.*

§. IV.

Eadem veritas ratione ſuadetur.

12 POteſt etiam ſuaderi concluſio, & Molinæ ſententia confutari ex tribus principiis ſupra ſtatutis. Inprimis enim prædeſtinatio (ut ſupra oſtendimus) claudit vel præſupponit electionem efficacem ſalvandorum ad gloriam: At voluntas efficax Dei ſuum objectum infert, & infallibiliter cauſſat: ergo & prædeſtinatio: Ergo illa eſt certa, non ſolum certitudine præſcientiæ, ſed etiam ordinis & cauſſalitatis.

Secundo, Prædeſtinatio conſiſtit in imperio practico divini intellectus, ut in prima diſputatione monſtravimus: At imperium practicum Dei eſt cauſſa infallibilis ſuorum effectuum: Ergo prædeſtinatio eſt cauſſa infallibilis mediorum efficacium ad gloriam infallibiliter conducentium.

Tertio, Bonus uſus liberi arbitrii, ſeu determinatio noſtræ voluntatis ad bonum, cauſſatur a gratia, & conſequenter eſt prædeſtinationis effectus, ut conſtat ex ſupra dictis: Ergo prædeſtinatio reſpectu illius gaudet non ſolum certitudine præſcientiæ, ſed etiam cauſſalitatis. Conſequentia patet: ut enim docet D. Thom. quæſt. 6. de verit. art. 3. certitudo cauſſalitatis eſt illa quæ ſumitur ex ordine cauſſæ ad effectum; quando ſcilicet cauſſa infallibiliter effectum producit: Ergo ſi prædeſtinatio comparetur ad conſenſum & determinationem liberi arbitrii, ſicut cauſſa ad effectum quem infallibiliter producit, manifeſtum eſt, illam gaudere non ſolum certitudine præſcientiæ, ſed etiam ordinis & cauſſalitatis.

§. V.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
"ALFONSO REYES"
48187